

val jár, egyben a vízgazdálkodás megjavítását is célozza. Az avar védelmének elmulasztása vízgazdálkodási zavarokat is von maga után.

A vízgyűjtők vízhozamának megjavítása

A harmadik és legbonyolultabb feladat a vízhozamok megjavítása. Olyan eljárásokat értünk ezen, amelyek segítségével növelhető az összes vízhozam, vagy az emberi szükségletekhez jobban alkalmazható annak időbeli eloszlása. Napjainkig erre fordítottak legkevésbé gondot. A természeteshez képest azonban éppen ez jelent előrehaladást. A munka a vízgyűjtőben tevékeny valamennyi ágazatot érinti. Mértékadó elsősorban az ipar.

Ennek a feladatnak a megoldása a legbonyolultabb. Még nem is fogalmazták meg világosan, mit várnak tulajdonképpen e tekintetben az erdőtől. Nagyon bonyolultak és hosszú időt igénylők a vizsgálati rendszerek is. A magyar erdészeti kutatás Mátrafüreden rendezett be olyan 100 ha nagyságú vízgyűjtőt, amelyben rendszeres vízháztartási vizsgálatokat folytatnak.

A vízgyűjtőkben való gazdálkodás szervezése

A vízgyűjtőkben folyó, talajvédő gazdálkodás Magyarországon ma már nem csak rendeletekkel szabályozott, hanem gyakorlata gazdag tapasztalatokkal is rendelkezik. Az ország lejtőkategória térképe, a vízgyűjtők feldolgozása és értékelése az országos vízgazdálkodási keretrendszerben, a rendezésükre készített irány- és különböző szintű kiviteli tervek ma megadják az erdészeti feladatok földrajzi kereteit. A 100 000 ha nagyságrendű teendők megoldásának ütemét telepítési kapacitásunk szabja meg. A számos új fogalom, eljárás elsajátítására a Mérnök-továbbképző Intézet adott színvonalas lehetőségeket.

Ilyen szemléletben vetődik fel ma a talajvédelem, és abban ilyen jellegűek az erdészeti teendők. Magyarországon változatlanul az első feladat áll a jövőben is előtérben. A két utóbbi feltehetően hosszú ideig a kutatás szintjén marad akkor is, ha részeredményeit a gyakorlat hasznosítani tudja.

Д-р Л. Сеньи: РОЛЬ ЛЕСОВ В ЗАЩИТЕ ПОЧВ.

Защита почвы проводится на водосборных площадях. Первой задачей этих работ является заторможение вредных естественных факторов, затем использование всей водосборной площади по предназначению, и наконец улучшение притока воды. Во всех задачах лесник играет важную роль. В Венгрии в настоящее время и в будущем на первом плане стоит первая задача, две последующие задачи повидимому долгое время останутся объектами исследования даже и тогда, если практика использует частичные результаты.

Dr. Szőnyi L.: DIE BEDEUTUNG DER WÄLDER IM BODENSCHUTZ.

Die Bodenschutzwirtschaft erfolgt in Einzugsgebieten. Ihre Hauptaufgabe ist die Hemmung der schädlichen Natureinwirkungen. An diese schließt sich die bestimmungsmässige Nutzung des gesamten Einzugsgebiets und auch die Verbesserung der Wasserergiebigkeit an. Der Forstmann erfüllt in allen drei Aufgaben eine wichtige Rolle. In Ungarn steht heute und auch in der übersehbaren Zukunft die erste Aufgabe im Vordergrund; die beiden letzteren bleiben voraussichtlich noch lange auf dem Niveau der Forschung, obwohl ihre Teilergebnisse in der Praxis schon angewandt werden können.

Városaink zöldövezetének kialakítása az erdészet feladata

DR. TÓTH SÁNDOR

Az erdészet feladatát számtalan megfogalmazásban hallhatjuk. Általánosan jellemző e meghatározásokra a feladatok szűk szakmai keretek közé szorítása, figyelmen kívül hagyva az erdők többoldalú hasznosítását, amely megköveteli az erdész szemléletének tágulását, az erdők széleskörű gazdasági és társadalmi szerepének érvényre juttatását. Ilyen szemlélettel az erdészet feladata óvni és fejleszteni a meglévő erdőket, fásításokat, kezdeményezni az új erdők és fásítások különböző célú létesítését, kezdeményezni a hasznosítás elveinek kidolgozását, tevékenyen részt venni a hasznosításban bárkinek a kezelésébe is kerül az erdő, ellenőrizni a hasznosítás elveinek betartását, megteremteni az ellenőrzés alapjait az élő

erdő és az erdei termékek hasznosítására vonatkozóan. Az erdők, a fásítások és általában az élőfa fatermelésbe és mellékhasználatba vonásán túl az erdészetnek fokozottan kell érvényesíteni a gazdaságilag mérhető előnyök elérése mellett az erdők közjóléti, táji, kulturális, népegészségügyi és különböző védő szerepét, megteremtve a hasznosítás elveinek olyan összehangolását, hogy adott területen az elsődleges cél érvényesülése mellett optimális szinten jusson kifejezésre az erdő különböző haszna. Ennek alapvető követelménye, hogy az erdészet kezdeményezze, irányítsa és koordinálja a hasznosítást.

Sajátos hasznosítási problémákat vetnek fel a városi és városkörnyéki erdők, ahol az uralkodó ökonómiai szemlélettel szemben fokozottan kell érvényesíteni a

Részlet a budai hegyekből

közjóléti törekvéseket. A zöldövezetek kialakítása sajátos erdészeti feladat. Végrehajtása megköveteli, hogy az erdészet bekapcsolódjék a várostervezésbe, vegyen részt az ilyen feladatok kidolgozásában (pl. városszerkezési tervek, regionális tervek, kiemelt fásítások, levegőegészségügyi előírások, védőlétesítmények stb. tervének elkészítésében), kezdeményezze a területkijelölési eljárásokat, a fásítási feltételek és rendszabályok kidolgozását. Az együttműködés kölcsönös feladata a városszerzőnek és erdésznek. Természetes folyamat, hogy a városiasodás fokozza a tömeges üdülési igényt, amelynek kielégítése a városszerkezési terv alapvető fejezete, az erdészet objektumai pedig — a várost övező, tagoló, fellazító zöld létesítmények — bázisai a tömeges üdülésnek. A zöldövezet a város folytatása. Ebben építi ki a városszerző az üdülő övezeteket, szanatóriumokat, úttörő táborokat, campingeket stb. Az erdészet csorbitatlan jogává kell viszont tenni a korlátozások alkalmazását, az engedélyezéseket, a felügyelet gyakorlását az erdőterületet használó szervek erdőt érintő munkája felett. Csakis ez eredményezheti a zöldövezetek fejlesztését, egységes kezelését, állományainak védelmét, az erdő esztétikájának óvását az illetéktelen és erdőbe nem illő beavatkozásokkal szemben.

A zöldövezeti tervezés alapvető része hárul az erdészetre. Erdővel körülvett vagy lényeges erdőterületekkel rendelkező városokban megfelelő vágásmódokkal, műszaki berendezésekkel alakítja a parkerdőket, üdülőerdőket, míg a nyílt fátlan

Városaink erdőterületei mint a zöldövezetek kialakításának alapjai

Sor- szám	V á r o s	A lakosok száma, fő (1960— 62-ben)	A város területe, ha	Az erdő területe, ha	Az egy főre eső erdő, m ²	A város üdülőerdő szükség- lete, ha
1.	Budapest	1 874 947	52 520	4 000	21,3	5 625
<i>Nagyvárosok</i>						
2.	Debrecen	129 000	44 210	144	11,2	387
3.	Miskolc	143 360	22 534	818	57,0	430
4.	Pécs	119 000	14 357	470	39,5	357
5.	Szeged	102 000	7 553	282	27,6	306
<i>Nagyobb városok</i>						
6.	Békéscsaba	50 000	17 660	104	20,8	150
7.	Győr	78 810	8 113	1 236	156,7	236
8.	Hódmezővásárhely	53 500	44 640	748	139,8	160
9.	Kecskemét	67 000	7 585	862	128,7	201
10.	Nyíregyháza	56 900	16 270	613	107,8	170
11.	Székesfehérvár ...	57 760	15 955	99	17,1	173
12.	Szolnok	47 920	17 514	279	58,0	144
13.	Szombathely	55 850	9 152	955	171,0	168
14.	Tatabánya	54 640	8 906	2 968	573,2	164
<i>Közepes városok</i>						
15.	Baja	31 000	17 527	4 615	1488,7	93
16.	Cegléd	39 000	24 418	531	136,1	117
17.	Dunaújváros	35 000	5 207	362	103,4	105
18.	Eger	34 000	9 123	2 088	614,0	102
19.	Esztergom	34 000	8 992	2 343	689,1	102
20.	Hajdúböszörmény	32 200	30 782	77	23,9	97
21.	Jászberény	30 210	21 900	718	237,6	91
22.	Kaposvár	43 500	3 356	1 301	299,0	130
23.	Kiskunfélegyháza	33 200	25 385	264	79,5	100
24.	Makó	29 900	20 793	248	82,9	90
25.	Nagykanizsa	34 200	9 244	2 274	664,9	102
26.	Orosháza	32 100	20 024	84	26,2	97
27.	Ózd	34 155	5 575	1 858	543,9	102
28.	Sopron	42 330	13 273	5 670	1339,4	127
29.	Szentés	31 960	20 016	475	14,9	96
<i>Kisvárosok</i>						
30.	Ajka	6 100	4 582	1 519	2490,1	18
31.	Balassagyarmat	11 500	2 275	213	185,2	35
32.	Csongrád	23 000	11 560	293	127,3	69
33.	Gödöllő	17 740	990	2 215	1248,0	53
34.	Gyöngyös	28 700	5 298	1 992	695,0	86
35.	Gyula	24 610	17 726	690	280,3	74
36.	Hajdúnánás	18 400	25 724	480	260,8	55
37.	Hajdúszoboszló	19 600	23 658	392	200,0	59
38.	Hatvan	19 950	6 557	89	44,6	60
39.	Kalocsa	13 700	5 238	21	153,2	41
40.	Karcag	26 100	38 330	657	252,0	78
41.	Kazincbarcika ...	15 300	3 634	71	46,4	46
42.	Keszthely	14 900	7 206	1 530	1026,8	45
43.	Kisújszállás	13 800	20 307	543	393,4	41
44.	Kiskunhalas	26 500	30 922	2 117	798,8	80

Sor- szám	V á r o s	A lakosok száma, fő (1960 —62-ben)	A város te- rülete, ha	Az erdő területe, ha	Az egy főre eső erdő, m ²	A város üdülőerdő szükséglete, ha
45.	Komárom	9 900	4 300	130	131,3	30
46.	Komló	24 900	7 344	3 652	1465,8	75
47.	Kőszeg	9 820	5 417	2 965	301,9	30
48.	Mezőtúr	23 600	28 714	781	330,9	71
49.	Mohács	18 000	11 108	604	333,5	54
50.	Mosonmagyaróvár	21 200	8 458	1 024	483,0	64
51.	Nagykőrös	25 900	22 418	6 183	2387,2	78
52.	Oroszlány	13 000	7 040	4 783	367,9	39
53.	Pápa	25 630	6 080	39	15,2	77
54.	Salgótarján	27 460	5 772	1 516	552,0	82
55.	Sátoraljaújhely ...	16 370	5 521	1 604	891,0	49
56.	Szarvas	18 950	16 008	127	67,0	57
57.	Szekszárd	19 950	9 505	1 047	524,7	60
58.	Szentendre	10 760	4 231	1 263	1173,5	32
59.	Tapolca	8 580	4 182	—	—	26
60.	Tata	17 600	6 532	369	209,6	53
61.	Törökszentmiklós	23 570	18 320	407	173,0	71
62.	Túrkeve	12 240	19 830	357	291,6	37
63.	Vác	26 700	7 257	841	314,9	80
64.	Várpalota	22 850	9 375	1 974	863,8	69
66.	Veszprém	26 780	5 727	1 124	419,7	80
65.	Zalaegerszeg	24 890	5 611	544	218,5	75
	Összesen	4 115 992	946 341	80 638	196,0	12 351

területeken nagy kiterjedésű, erdőjellegetű telepítéseket hoz létre, majd tájalakító vágásokkal az adott városrészhez, üdülési, esztétikai érdekekhez idomítja a zöldterületeket.

Az erdészet, a városrendezők, a tanácsi szervek együttműködése biztosítja a határozott zöldvezetési politikát, amely ma, sajnos, különböző szemléleti és anyagi okok eredményeként korántsem egyértelmű és meglevő erdeink sem tölthetik be a városok körül közjóléti feladatukat. Városaink többsége nem folytat üdülőerdő-gazdálkodást, nem rendelkezik a lakosság tömeges üdülését szolgáló feltárt erdőkkel, holott erdőterülete már ma is jelentős a város lakosságához viszonyítva és egyre égetőbben vetődik fel a zöldvezetetek megfelelő formálásának problémája.

Jogos panaszok, kérések hangzanak el a lakosság és a városi vezetők részéről az erdészet tartózkodó álláspontja miatt, amit gyakran tapasztalhatunk az új parkerdők, üdülési központok, turista objektumok stb. kijelölésénél. Ugyanígy jogosak az üdülési és esztétikai szempontból értékes állományok nem kielégítő kezelésével kapcsolatos kifogások. Az erdészet választót előtt áll. Vagy elébemeny az igények kielégítésének, vagy állandó támadásnak lesz kitéve és külső nyomásra kényyszerül kialakítani a városok üdülőerdeit.

Kérdés, hogy nem jelentene-e aránytalanul nagy terhet az erdészet számára az üdülőerdők kijelölése és kezelése a többoldalú hasznosítás elvének megfelelően, nem okoz-e rendezhetetlen anyagi terhet az üdülőerdőgazdálkodás lényeges kiterjesztése.

A kérdés eldöntéséhez vizsgáljuk meg városaink erdőterületeinek kiterjedését és a városrendezési normaszabályzat alapján lakosonként 30 m² erdőszükségletből kiindulva a kijelölendő üdülőerdők területét.

Városaink üdülőerdő igénye a kimutatás szerint kicsiny, mindössze 12 351 ha. Budapest nélkül 6726 ha. Vehetjük ezt a területet felső határnak, mivel városaink

egy része falusias település jellegű, tehát az üdülőerdő-igénye maximális. (Természetesen más kérdés a városok körüli erdők telepítésének szükségessége, amelyek fontos közjóléti funkciót töltenek be, de bennük elsődleges a gazdasági célok megvalósítása.)

Ezek szerint egyértelműen kimondhatjuk, hogy az üdülőerdők területi igénye — figyelembe véve a bennük folyó fahasználatot is — nem jelent olyan megterhelést, ami miatt kijelölésétől tartózkodni kellene.

Hasonló választ kell adnunk az üdülőerdőgazdálkodás anyagi terheit illetően. Budapest 4000 hektárnyi erdőterületére mintegy 3,5 millió forint parkerdő fenntartással kapcsolatos különleges költség esik. A zöldövezetek fenntartási költsége, ha a táblázatban jelzett 12 351 ha szintig kiépítjük és a budapesti fenntartási költséget vesszük alapul, nem haladja meg összesen a 10,5 millió forintot éves szinten számítva. Olyan teherrel állunk tehát szemben, amely elviselhető az erdészet számára, amit feltétlenül vállalnunk kell az erdők közjóléti szerepének fokozása érdekében. Ezt a költséget pedig az erdőfenntartási alapból kell fedezni, annál is inkább, mert az erdészet köteles megvalósítani az erdő és annak valamennyi hasznának bővített újratermelését, beleértve az erdők védő, üdülési, egészségügyi, esztétikai és kulturális hasznát a sok egyéb gazdasági hasznosítás mellett.

Д-р Ш. Том: СОЗДАНИЕ ЗЕЛЕННОГО КОЛЬЦА НАШИХ ГОРОДОВ ЯВЛЯЕТСЯ ЗАДАЧЕЙ ЛЕСНИЧЕСТВА.

Исходя из потребности в лесной территории в 30 м² на душу населения, можно подсчитать, что размер намечаемых лесов для отдыха вокруг городов незначительно мал по сравнению с лесной площадью, относящейся к лесному хозяйству. На основе расходов на содержание лесопарка г. Будапешта можно установить, что расходы на содержание лесопарков по всей стране сносны для лесничества. Покрытие этих расходов можно сделать за счет фонда содержания леса.

Таким образом задача создания лесопарков в рамках многостороннего использования непосредственно возлагается на лесничество.

Dr. Tóth S.: DIE AUSFORMUNG DES GRÜNEN GÜRTELS UNSERER STÄDTE IST DIE AUFGABE DER FORSTWIRTSCHAFT.

Unter der Voraussetzung eines Waldbedarfs von 30 m² je Einwohner kann errechnet werden, dass die Ausdehnung der in der Umgebung der Städte einzurichtenden Erholungswälder unansehnlich klein im Vergleich zur Fläche der für die Holzherstellung bestimmten Wälder ist. Auf Grund der Erhaltungskosten der Parkwälder von Budapest kann festgestellt werden, dass die Forstwirtschaft diese Kosten auch auf der Landesebene tragen kann. Die Deckung der Erhaltungskosten könnte dem Aufgabenbereich des Walderhaltungsfonds zugewiesen werden. So gebührt diese Aufgabe im Rahmen der mehrseitigen Nutzung der Wälder unmittelbar der Forstwirtschaft.

Közös úton... – Erdészet és turisztika –

DR. PÁPA MIKLÓS

Akik szeretik az erdőt és útjait járják, nem állhatnak távol egymástól... Akik nem tévednek el az erdők sűrűjében, biztosan el tudnak igazodni egymás érdelem- és gondolatvilágában is. Mi sem természetesebb mint az, hogy az erdészek, vadászok, természetbarátok megértsék egymást...

*

Így volt ez már a kezdet kezdetén is. 1888-ban alakult meg az első budapesti turista szervezet és már a következő évben szép számmal találunk tagjai között erdészeket is.

Tagja volt *Bedő Albert* országos főerdőmester, aki *Divald Adolf*tal és *Wagner Károly*tal együtt első erdőtörvényünket alkotta meg.

Tagja volt *Guckler Károly* fővárosi erdőmester, akkor még erdőtiszt, aki a Budai-hegység erdősítésében szerzett kiváló érdemeket. Ő építette az óbudai hegyek gyönyörű oldalútját is. Ez a sűrűn látogatott, közkedvelt sétaút ma is az ő nevét viseli.

Tagja volt a *szokolyahutai* (ma: Királyrét) és a *zelizi* erdőmester, a *máramaroszigeti* alerdőfelügyelő, a *bethleni*, a *gödöllői*, a *pilismaróti* főerdész, a *telki* (!) közalapítványi erdész, a *visegrádi* erdész.